Noty o Autorach

Dariusz BĄK – doktor nauk humanistycznych w dziedzinie filozofii, ekspert w zakresie standardów etycznych w organizacjach; wykłada filozofię, etykę oraz etykę biznesu w Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie, gdzie jest adiunktem w Katedrze Przedsiębiorczości i Etyki w Biznesie. Jest inicjatorem utworzenia i kierownikiem studiów podyplomowych „Polityka Compliance w Organizacji". W pracy badawczej skupia się na problemie instytucjonalizacji etyki, kształtowania infrastruktury etycznej organizacji, analizie postaw i dylematów etycznych, a także na zarządzaniu zorientowanym na wartości. Jest ekspertem w projektach *compliance* dla sektora ochrony zdrowia i szkoleniowcem. Promuje etykę w życiu gospodarczym, jako autor artykułów oraz kodeksów etycznych i programów etycznych przedsiębiorstw. Jest jednym z autorów pracy *Przedsiębiorczość. Etyka i odpowiedzialność* (PWN, 2023). Należy do Towarzystwa Naukowego Prakseologii i innych towarzystw naukowych.

Wiesław BANACH – doktor nauk humanistycznych w dziedzinie kulturoznawstwa, starszy wykładowca w Zakładzie Etyki Gospodarczej Instytutu Kulturoznawstwa Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Swoje naukowe zainteresowania koncentruje na badaniu związków zachodzących między gospodarką a szeroko pojętą kulturą, zwłaszcza na roli wartości, norm, kulturowych wzorów oraz społecznych postaw jako czynników ułatwiających bądź utrudniających rozwój gospodarczy. Zajmuje się kulturowymi aspektami zarządzania, etyką biznesu, socjologią i historią gospodarczą oraz liberalną myślą ekonomiczną (zwłasz-

cza rozwijaną na gruncie szkoły austriackiej). Jest autorem książki *Spontaniczność a planowanie. Wokół filozofii społecznej Friedricha A. von Hayeka* (Humaniora, 2003), redaktorem naukowym tomu *Wzory kultury gospodarczej* („Człowiek i Społeczeństwo", 2014) oraz 157 tomu „Prakseologii" (2015), zatytułowango *Przyszłość wolnego rynku. Refleksje pokryzysowe*. Jest sekretarzem Stowarzyszenia EBEN (European Business Ethics Network) Polska i sekretarzem redakcji „Prakseologii".

Marcin Wit BUKAŁA – doktor habilitowany nauk humanistycznych w dziedzinie filozofii, specjalizujący się w filozofii praktycznej, mediewista, badacz historii idei społecznych i ekonomicznych, profesor Instytutu Filozofii i Socjologii PAN. Jego główne zainteresowania naukowe dotyczą historii etyki gospodarczej scholastyków, a zwłaszcza poglądów na pracę i przedsiębiorczość. Jego książka *Risk and Medieval* »Negotium«... (CISAM, 2014) poświęcona jest historii pojmowaniu ryzyka w działaniach gospodarczych i była związana z projektem realizowanym na Uniwersytecie Bolońskim („Ethica-Negotium"). M.W. Bukała jest również tłumaczem tekstów filozoficznych i teologicznych i autorem edycji krytycznych tekstów zachowanych w rękopisach. Obecnie uczestniczy w pracy nad nowym przekładem na język polski *Summy teologii* Tomasza z Akwinu (m.in. „Traktatu o sprawiedliwości" – II–II, kw. 56–80) w ramach projektu „Opera omnia". Jest jednym z autorów tomu *Entrepreneurship: Values and Responsibility* (Praxiology: The International Annual of Practical Philosophy and Methodology 17, 2010), współredaktorem i jednym z autorów książki *Średniowieczny »mercator christianus«. Praktyka, organizacja, idee etyczne i religijne* (Wydaw. URz, 2018), a także jednym z autorów pracy *Przedsiębiorczość. Etyka i odpowiedzialność* (PWN, 2023). Problematykę filozofii przedsiębiorczości podejmuje nie tylko w perspektywie historycznej. Prowadził zajęcia m.in. na wydziale Artes Liberales Uniwersytetu Warszawskiego oraz w Uczelni ASBIRO w Łodzi, im. Ludwiga von Misesa. Jest członkiem Towarzystwa Naukowego Prakseologii oraz innych towarzystw

naukowych, a także Stałego Komitetu Mediewistów Polskich. Jest redaktorem naczelnym „Prakseologii".

Alojzy CZECH – doktor habilitowany nauk ekonomicznych, profesor emerytowany Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach; absolwent Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Katowicach (obecnie UE) i Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jest autorem licznych opracowań (książek, artykułów, rozdziałów, broszur, biogramów, referatów, sprawozdań – razem ok. 300) z zakresu historii myśli organizatorskiej oraz dziejów nauki na Śląsku, w tym monografii: *Karol Adamiecki – polski współtwórca nauki organizacji i zarządzania* (Wydaw. AE w Katowicach, 2009). Był redaktorem wydawnictw zbiorowych oraz wydawnictw ciągłych, jak „Biuletyn Naukowo-Informacyjny Dom Ekonomisty" (1994–2003), „Studia Ekonomiczne UE w Katowicach: seria Zarządzanie" (2014–2018), a także recenzentem wielu publikacji w czasopismach (w tym w „Prakseologii"). Publikuje na łamach „Przeglądu Organizacji", kwartalnika „Biuletyn ZK PTE w Warszawie", miesięcznika „Śląsk". Należy do Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego i innych towarzystw naukowych. Jest członkiem Rady Redakcyjnej „Prakseologii".

Jacek GNIADEK – misjonarz werbista (SVD), doktor teologii moralnej, licencjat z zakresu *African studies*, od 2024 roku pracujący w Chile. Należy do wykładowców Uczelni ASBIRO w Łodzi, im. Ludwiga von Misesa. Do zainteresowań badawczych o. Gniadka należą przede wszystkim: katolicka nauka społeczna, austriacka szkoła ekonomii, prakseologia, późnoscholastyczna myśl ekonomiczna. Jest autorem książki: *Dwaj ludzie z Galicji: koncepcja osoby ludzkiej według Ludwiga von Misesa i Karola Wojtyły* (Fijor Publishing, 2011), która ukazała się również w tłumaczeniu angielskim (*The Pope and the economist*..., Acton Institute for the Study of Religion and Liberty, 2023).

Tomasz GRABOWSKI – dominikanin (OP), doktor nauk teologicznych (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu). W latach 2005–2016 współtworzył i kierował działalnością fundacji Dominikański Ośrodek Liturgiczny, a od 2016 roku jest prezesem Wydawnictwa Polskiej Prowincji Dominikanów „W drodze". Zainteresowania teologiczne i duszpasterskie T. Grabowskiego koncentrują się wokół teologii liturgii, duchowości chrześcijańskiej oraz współczesnych form przekazu refleksji teologicznej. Jest autorem książek i artykułów popularyzujących teologię w kontekście współczesnych wyzwań. W niniejszym tomie jest uczestnikiem „Ankiety Prakseologii".

Łukasz Dominik KLUSKA – przedsiębiorca, absolwent prawa na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim im. Jana Pawła II. Jest właścicielem Wydawnictwa DeReggio, a także współtwórcą projektu Mennica Inwestorów. Określa się jako „seryjny przedsiębiorca" i „pasjonat złota jako pieniądza ostatecznego" (za stroną: https://mennicainwestorow.pl). W niniejszym tomie jest uczestnikiem „Ankiety Prakseologii". Jest synem Romana Kluski, niegdyś właściciela firmy Optimus S.A., obecnie prowadzącego hodowlę owiec i działalność serowarską.

Piotr Paweł ORŁOWSKI – doktor nauk teologicznych i przedsiębiorca; doktorat na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu uzyskał na podstawie pracy o etycznej ocenie współczesnych teorii przywództwa. Jego owocem jest książka *Tożsamość lidera i jego etyczna formacja z perspektywy traktatu św. Tomasza z Akwinu o rządach Bożych (S. Th., I, 103–119)* (Wydaw. Naukowe UMK, 2022). Jest członkiem sekcji tomistycznej Komitetu Nauk Teologicznych PAN i redaktorem naczelnym serii wydawniczej Clavis Sapientiae wydawnictwa Bernardinum, dotyczącej relacji religia-nauka. Jest członkiem komitetu organizacyjnego projektu nowego przekładu na język polski dzieł Tomasza z Akwinu „Opera omnia". Jest założycielem Fundacji Pro Futuro Theologiae i organizatorem wielu międzynarodowych konferencji naukowych, w tym

zwłaszcza konferencji poświęconych tomizmowi oraz etyce biznesu. Jako przedsiębiorca jest związany z branżą przetwórstwa i dystrybucji wyrobów ze stali. W niniejszym tomie jest uczestnikiem „Ankiety Prakseologii". W swoich badaniach koncentruje się na etyce przywództwa, teorii konkurencji, aretologii Tomasza z Akwinu oraz fenomenie Camino de Santiago.

Tomasz Jan OWSIANIK – politolog, publicysta, działacz społeczny i polityczny, absolwent Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego i Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Jest współpracownikiem Katedry Historii Politycznej na Wydziale Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego. W swoich badaniach podejmuje m.in. problematykę historii ruchów społecznych i politycznych. Prowadził zajęcia na olsztyńskich uczelniach, związane m.in. z teorią organizacji oraz z problematyką regionalną; był też zaangażowany w wiele kongresów i konferencji naukowych oraz samorządowych. Jest prezesem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" w Olsztynie oraz wiceprezesem Fundacji „Rycerze Gietrzwałdu".

Robert SROKA – doktor habilitowany w dziedzinie zarządzania, ekspert w dziedzinie finansów i etycznych standardów *Environment-Social-Governance* (ESG), absolwent Cambridge Institute for Sustainability Leadership (CISL), współpracownik Katedry Przedsiębiorczości i Etyki w Biznesie Akademii Leona Koźmińskiego. Jest członkiem Zarządu Sustainable Investment Forum Poland i Rady Centrum Etyki Technologii Instytutu Humanites oraz ESG Committee Invest Europe. Zrealizował kilkadziesiąt projektów doradczych, wspierając rady nadzorcze, zarządy spółek oraz fundusze inwestycyjne we wdrażaniu programów etycznych, systemów antykorupcyjnych, strategii odpowiedzialnego biznesu, ESG i ładu korporacyjnego. Ukończył Oxford Impact Investing Program na Saïd Business School i pracował m.in. w Ernst & Young (EY). Jest autorem kilkudziesięciu artykułów naukowych, raportów, przewod-

ników i narzędzi dla biznesu, w tym książek: *Etyka i prawa człowieka w biznesie. W poszukiwaniu metody* (Wydaw. UKSW, 2016) i *Nieodkryci przywódcy współczesnej etyki biznesu* (Poltext, 2021). Jest jednym z autorów pracy *Przedsiębiorczość. Etyka i odpowiedzialność* (PWN, 2023). Uczestniczy w licznych rządowych grupach roboczych i komitetach eksperckich. „Forbes Polska" uhonorował go nagrodą główną w kategorii „Odpowiedzialny Kapitał", a „The Drawdown" przyznał londyńską nagrodę „ESG Professional of the Year". Zaliczony przez „Private Equity News" do grona dwudziestu najbardziej opiniotwórczych osób w zakresie ESG.

Grzegorz SZULCZEWSKI – doktor habilitowany nauk humanistycznych w dziedzinie filozofii, specjalizujący się w zagadnieniach etyki życia gospodarczego, profesor Szkoły Głównej Handlowej w Katedrze Filozofii. Do zainteresowań naukowych tego autora należą filozofia życia gospodarczego i filozofia techniki, jak i etyka życia gospodarczego, etyka polityki i bioetyka. Jest autorem ponad pięćdziesięciu publikacji naukowych, w tym licznych artykułów w poprzednich tomach „Prakseologii" oraz kilku tekstów poświęconych prakseologicznym koncepcjom Ludwiga von Misesa. Jest współtwórcą Kodeksu Etyki Pracowników SGH. Prowadzi wykłady z etyki finansów i przedsiębiorczości. Aktualnie koncentruje się w swoich badaniach na etycznych i prakseologicznych aspektach zastosowania sztucznej inteligencji. Jest członkiem Redakcji „Prakseologii".

Alfreda WALKOWSKA – doktor nauk teologicznych (Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu) i znawczyni dorobku Hildegardy z Bingen, dyrektor „Studium św. Hildegardy z Bingen. Akademicki Kurs Teologiczny" Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Jest założycielką Polskiego Centrum św. Hildegardy z siedzibą w Legnicy, prezesem firmy Hildegarda sp. z o.o., a także redaktorką naczelną kwartalnika „Hildegarda" i autorką licznych artykułów i książek, wydawcą oraz tłumaczką. W niniejszym tomie

jest uczestniczką „Ankiety Prakseologii". Jest inicjatorką i wieloletnią prezes Stowarzyszenia Centrum św. Hildegardy w Polsce. Współpracuje z Benedyktyńskim Instytutem Kultury w Tyńcu. Jest laureatką nagrody Feniks Specjalny 2023 za „wytrwałe promowanie stylu życia opartego na świadomości ekologicznej oraz upowszechnianie kultury katolickiej w Polsce i na świecie".

Tadeusz ZYSK – doktor nauk humanistycznych w dziedzinie socjologii (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 1984), socjolog i psycholog; w latach 1982–1990 pracownik Instytutu Psychologii Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu. Od 1993 roku prowadzi wydawnictwo Zysk i S-ka. W niniejszym tomie jest uczestnikiem „Ankiety Prakseologii". Jest członkiem zarządu Akademickiego Klubu Obywatelskiego im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Poznaniu (informacje za: www.wnp.pl).

Prakseologia

166 (2024)

Treść numeru

Słowo od Redakcji
(**Wiesław Banach, Marcin W. Bukała**) ***3***

STUDIA

Alojzy Czech — Mjr dr Józef Andrzej Teslar (1889–1961) i jego wkład w recepcję dzieła Henri Fayola w Polsce ***11***
Major Dr. Józef Andrzej Teslar (1889–1961) and His Contribution to the Reception of Henri Fayol's Work in Poland (Summary) ***48***

Dariusz Bąk — Program etyczny jako narzędzie wpływu w organizacji ***51***
Ethical program as a tool of influence in the organization (Summary) ***74***

DYSKUSJE

Robert Sroka — Infrastruktura etyczna biznesu – koncepcja Wojciecha Gasparskiego i współczesne rozwiązania ***77***
Ethical business infrastructure – Wojciech Gasparski's concept and contemporary solutions (Summary) ***99***

Grzegorz Szulczewski — Przedsiębiorczość w ostatnich „retrospekcjach i postulatach" Profesora Gasparskiego ***101***
Entrepreneurship in the last „retrospections and postulates" by the Professor Gasparski (Summary) ***105***

Jacek Gniadek SVD — Niezmienne zasady ekonomii ***107***
Immutable principles of economics (Summary) ***115***

ARTYKUŁY RECENZYJNE

O działaniu na styku sfer duchowej, społecznej i politycznej – recenzja książki Jeana Ousseta »Działanie« (Kraków, 2021)
(**Marcin W. Bukała, Tomasz Owsianik**) ***119***
On the action at the intersection of the spiritual, social and political spheres (Summary) ***125***

Historia Polski opisana z nawiązaniem do prakseologii misesowskiej – recenzja książki Jakuba Wozinskiego »Od ujścia Wisły po Morze Czarne. Handlowo-gospodarcze tło dziejów Polski«, t. II. »1572–1795« (Warszawa, 2022) (**Marcin W. Bukała**) ***127***

The history of Poland described in relation to praxeology of Ludwig von Mises (Summary) ***136***

Nauki o zarządzaniu w Polsce drugiej połowy XX stulecia – recenzja książki Piotra Górskiego »Między nauką a polityką. Środowisko nauk o zarządzaniu i jego refleksja teoretyczna w Polsce lat 1945–2000« (Kraków, 2024) (**Alojzy Czech**) ***136***

Management sciences in Poland in the second half of the 20th century (Summary) ***142***

INFORMACJE O PUBLIKACJACH

Noty o książkach: G. Chesterton, *Eugenika i inne zło* (2021); R. Baader, *Koniec pieniądza papierowego* (2022); Z. Ilski, *System wyborczy do Izby Poselskiej parlamentu Polski przedrozbiorowej, Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego* (2022); D. Behdadi, *Nonhuman Moral Agency. A Practice-Focused Exploration of Moral Agency in Nonhuman Animals and Artificial Intelligence* (2023); G. M. Malinowski, *Economia niepewności, czyli jak nie być frajerem?* (2023); D. de Soto, *Deliberation on the Cause of the Poor*, ed. by W. Decock (2023); N. N. Taleb, *Antykruchość. Jak żyć w świecie którego nie rozumiemy* (2023); J.G. Hülsmann, *Abundance, Generosity, and the State: An Inquiry into Economic Principles* (2024); M. Lysiak z S. Ammousem, *Żywność dekretowa. Czym karmi nas rząd* (2024) (**Wiesław Banach, Marcin W. Bukała, Jacek Gniadek**) ***149***

Wykaz prac naukowych związanych z myślą prakseologiczną opublikowanych w Polsce w latach 2022–2023 (wybór) (**Redakcja**) ***171***

ANKIETA „PRAKSEOLOGII"

Warunki prowadzenia biznesu w Polsce a etyka – perspektywa przedsiębiorców (wstęp i red. **Wiesław Banach**) ***187***

Business Conditions in Poland and Ethics – Entrepreneurs' Perspective (Summary) ***208***

KRONIKA

Sprawozdanie z działalności ZG Towarzystwa Naukowego Prakseologii za 2023 rok (wyciąg); TNP na Festiwalu Nauki w Warszawie: 2023; II konferencja prakseologiczna: „Prakseologia, etyka, sztuczna inteligencja" (3 XII 2024) (**Redakcja**) ***209***

IN MEMORIAM

Śp. prof. Kazimierz Zimniewicz (1940–2024) (**Alojzy Czech**) ***217***

Noty o Autorach ***229***